

Milanos gotiske duomo er ikke kun et arkitektonisk vidunder helt i marmor – man kan også gå på taget og nyde udsigten over byen.

Genoplev modebyen Milano

IN ANBEFALER

Som Italiens økonomiske kraftcentrum er Milano en forunderlig blanding af industri, arkitektur og kultur. Men den er også en metropol i lige så konstant forandring som den mode og det design, der i de seneste årtier har gjort den verdensberømt.

AF CAMILLA ALFTHAN
FOTO: CAMILLA ALFTHAN OG ISTOCK

Det var modeverdenen, som for mig var indgangen til Milano, da jeg for godt tyve år siden boede i det industrielle Naviglio-kvarter i et babelstærn af forskellige nationaliteter, der foruden modeller og fotografer inkluderede brasilienske transvestitter og den aspirerende skuespiller Connie Nielsen. Naviglio-området, som i tidernes morgen blev sammenlignet med Venedig på grund af de mange kanaler, var dengang et smogtynget kvarter, hvis største attraktion var et kendt fotostudie på Via

Tortona. Superstudio hed stedet, der var katalysator for den gryende italienske modebranche, og som eksisterer den dag i dag. Det var her, at reklamekampagner blev skabt til de mange opblomstrende modehuse som Armani, Versace, Missoni og Ferré, som på få år fik Milano til at overskygge Firenze og Rom som Italiens vigtigste modeby. Meget er sket siden dengang. I dag er Milano for længst blevet en international modeby, hvor kendte navne som for eksempel britiske Burberry helt bevidst har valgt at præsenter

tere deres kollektioner. Og mens systuer lukker overalt i Europa, findes savoirdesign stadig i Italien, hvor moden også hører til den mest toneangivende. Milano er desuden centrum for arkitekter og boligdesignere verden over, hvilket de årlige designdage i april er beviset på. Naviglio, hvor jeg dengang boede, er blevet et eftertragtet kunstnerkvarter, hvor Superstudio jævnligt udstiller unge, trendsættende navne, ligesom kvarterets mange nye gallerier gør det. Et gammelt varelager på Via Tortona blev for et par år siden omdannet til det kunstinspirede designhotel Nhow, hvor skulpturer og møbler kan være svære at skelne fra hinanden, og på den smalle sidegade Via Savona har den eksklusive modegigant Zegna bygget sit imponerende hovedkvarter, der er mest i glas og af arkitekten Antonio Cittero. Kvarterets mest avantgardistiske modebutikker ligger på Via Vigevano, der også lægger adresse til designparret Salvatore+Maris fantasifulde boligdekorationer og møbler, som flere designere laver private bestillinger hos. Nogle af de populære restauranter og barer hedder l'Osteria (46, Alzaia Naviglio Grande) og Town Café (3, Vigevano) – sidstnævnte har stamkunder som skuespilleren Salma Hayek.

ALT BLOMSTRER

Også Milanos historiske centrum er blevet smukkere med årene i takt med, at de engang så smoggrå facader er blevet istandsat, og bystyret har forskønnet parker og offentlige pladser. Nyrenoverede monumenter tæller Castello Sforzesco-slottet i Parco Sempione-parken, hvor man også finder Triennale-bygningen, som huser nogle af de vigtigste kunst- og arkitekturudstillinger.

Mere kendt er nok den nygotiske domkirke il duomo (Piazza del Duomo), der er helt i marmor og måske den eneste af slagsen, hvor man kan gå på taget og nyde en panoramaudsigt over hele byen. På den ene side ligger det kongelige palads Palazzo Reale, hvor man kan se kunstudstillinger i verdensklasse. På den modsatte side ligger Milanos fresco- og mosaikudsmykkede indkøbsgallerier fra 1800-tallet, Galleria Vittorio Emanuele II, der også er byens mest gennemførte indkøbsstrøg.

Det er på Galleria Vittorio Emanuele II, man finder Pradas art deco-indrettede butik fra 1920'erne foruden en række elegante cafeer, boghandleren Rizzoli og den berømte hattemager Borsalino – engang synonym med mafiosoer-

Cova er Milanos ældste og mest elegante café, hvor man også kan købe dekorative kager og chokolader.

En Vespa hører til byens populære transportmidler.

KORT OM MILANO

- Med kort vej til alperne ligger Milano i en dal, hvor somrene kan være varme og fugtige og vintrene bidende kolde.
- Foråret er den bedste tid at besøge Milano som under de årlige designdage i april, hvor byen er præget af kreative events, eller efteråret hvor man kan nyde Milanos kulturelle skatkammer af teater, opera og kunst.
- Et must for kunstlere er Pinacoteca di Brera i Brera-kvarteret, som har en af Italiens vigtigste kunstsamlinger. I Santa Maria Della Grazie-kirken kan man se Leonardo da Vincis berømte maleri Den Sidste Nadver. Billetter skal dog bookes i forvejen på www.cenacolovinciano.org, ligesom det er tilfældet med billetter til La Scala-operan (www.teatrodellascala.org). For seneste info om Milano se www.visitamilano.it

Smukke kanaler i det kreative Naviglio-kvarter.

➔ nes brede filthatte – og i dag en butik som tiltrækker et ungt og fashionabelt publikum.

Milanos gamle varehus *La Rinascente* ligger i forlængelse af gallerierne og har fået en større makeover, der inkluderer en af byens hotteste barer, *Il Bar*, der ligger med udsigt til nogle af duomoens 135 spir. I *Rinascente* finder man dog ikke de dyreste designvarer. Varehuset har altid været et eksempel på milanesernes sikre smag til fornuftige penge og er således specialiseret i designernes billigere linjer – *Just Cavalli*, *Moschino's Cheap and Chic*, *Missoni's M* og *Philosophy by Alberta Ferretti*.

I stedet for stormagasiner foretrækker de lokale at gøre deres indkøb i de mange små forretninger. De mest luksuriøse af slagsen ligger i den gyldne shopping-triangel *Quadrilatero d'Oro* med gaderne *Via Monte Napoleone*, *Via Sant'Andrea* og *Via Della Spiga*.

Alle de store modehuse har adresse her – *Gucci*, *Prada*, *Dolce & Gabbano*, *Versace*, *Valentino*, *Cavalli*, *Missoni* og *Etro* for at nævne nogle af de vigtigste. For koncentrationen af flagskibsforretninger er imponerende og mættet med visuelle oplevelser, ikke mindst for vinduesshoppere ved aftentide.

Også glasfabrikanten *Venini's* ældste forretning ligger i shoppingtriangelen på *Via Monte Napoleone* ligesom Milanos ældste og dyreste café, *Cova*, der er et ideelt sted at studere chikke milanesere.

Det samme er tilfældet i byens mest elegante *pizzeria Paper Moon* (1, *Via Bagutta*), der i årevis har været tilholdssted for italienske kendisser. Ved siden af ligger det mere *traditionelle spisested Bagutta*, der er kendt for sin årlige bogpris, og hvis vægge er tapetseret med finurlige billeder og smukke malerier.

MODE OG DESIGN MIKSES

Meget ved Milano er en visuel opdagelsesrejse, om man så er kommet for at studere mode, kunst, arkitektur eller de mange innovative design- og møbelforretninger.

Nogle af de vigtigste af dem er *B&B* (14, *Via Durini*), *Cappellini* (12, *Via Statuto*) og den eksklusive *mosaikproducent Bizazza*, der blandt andet har dekoreret verdens største moské i emiraterne og *Versaces* flagskibsforretninger. Det i sammenligning beskedne showroom ligger på *Via Senato 2* for enden af den gamle *Giardini Pubblici-park*.

Flere modehuse blander også indretning med design, og den mest iøjnefaldende satsning ligger på samme gade som den berømte – og nyrenoverede – *La Scala-opera* på *Via Manzoni*, hvor sporvogne er en lige så inkarneret del af trafikken som dyre luksusbiler og scootere.

For få år siden skabte *Giorgio Armani* her et helt varehus, der kun fører *Armani* – fra *Armanis* forskellige tøj- og parfumelinjer til hans møbler, syltetøj, chokolader, blomster samt musik og bøger, der alt

Verdi foran La Scala Operaen.

sammen er i tråd med det minimalistiske *Armani-univers*. *Emporio Armani* heder stedet, der i stueetagen har designrens egen *sushibar Nobu* og i underetagen hans *eksklusive natklub Armani/Privé*, der også er navnet på hans *couture-kollektion*.

Den aldersstegne designer er ikke alene om at skabe en hel livsstil omkring sit navn. To andre hotspots er *Roberto Cavallis restaurant* og bar ved navn *Cavalli Caffé* i *Torre Branca-bygningen* (*Viale Luigi Camoens*), hvor man kan bestille drinks komponeret af designeren selv, og *Dolce & Gabbanas spisested Gold*, helt indrettet i guld på *Piazza Risorgimento*. I designduoens flagskibsforretning på *Corso Venezia*, der ligger i et gammelt palazzo med frescoes og lysekroner, finder man desuden en gammeldags barbersalon.

Og netop sammenblandingen af de forskellige genrer er typisk for Milano. Den første konceptforretning åbnede allerede i 1991 på *Corso Como-gaden*, der er kendt for sine mange barer og klubber. Indehaver af *Dieci Corso Como* (10, *Corso Como*) er galleristen *Franca Sozzani*, som er søster til italienske *Vogues* chefredaktør *Carla*, der også har en fortid i kunstverdenen. Stedet beskrives også bedst som et tredimensionelt magasin med alt det bedste inden for mode, design, kunst og litteratur. I underetagen er der både café og restaurant, og så kan man overnatte i det eksklusive lille *hotel 3 Rooms*, der består af tre individuelle værelser med hver sin indgang.

DESIGNEDE FINGERAFTRYK

Det var *Bvlgari*, som var det første luksusmærke, der for fem år siden åbnede sit eget hotel og dermed lancerede en helt ny trend. *Bvlgari-hotellet* er minimalistisk indrettet med mørke træpaneler af arkitekten *Cittero* og ligger i den smukke *Giardini Pubblici-park*, hvilket gør det til det perfekte drinksted om sommeren. Det nyåbnede *Hotel Straf* på *Via San Raffaele 3* kombinerer klassisk arkitektur med moderne minimalisme, og om et par år kommer turen til *Armani* og *Missoni*, der åbner deres egne designhoteller. Billigere alternativer er hotelkæden *Star Hotels*, der blandt andet ligger på *Via Spallanzani*, og som er nyindrettet for at leve op til den omsiggribende designbølge. Kan man undvære roomservice og hotelrestauranter, er de møblerede lejligheder fra *milanosuites.it* en god og centralt placeret mulighed på blandt andet *Via Broletto*, lige om hjørnet fra *La Scala-operaen* og *Trussardis* smukke butik og café.

Sporvogne kører over det meste af byen – her på *Via Manzoni*.

Versace har butik på *Via Monte Napoleone*...

4 HIGHLIGHTS

- **Il duomo.** Europas største marmormonument, hvor man kan gå på taget og nyde udsigten over byen.

- **Galleria Vittorio Emanuele II** hvor mode, livsstil og historisk arkitektur går op i en højere enhed.

- **Quadrilatero d'Oro** med flagskibsforretningerne liggende på rad og række.

- **Cafe Cova** for at studere folk og indsnuse stemningen i byen.

Nogle af de bedste adresser, jeg i årenes løb har fået, kommer fra *Missoni-familiens* matriark *Rosita Missoni*, hvis farverige hjem er et sammensurium af moderne kunst og finurlige dekorationer. *Rosita* har gennemgået samme udvikling som mange modefolk: nemlig at interessen for tøj begynder at vige for nysgerrigheden over for kunst og design.

Som ansvarlig for *Missoni's home collection* elsker hun at gå på jagt efter nye sager, blandt andet i *Spazio Rossana Orlandi* på *Via Matteo Bandello 14/16*, der er en kombination af kunst, avantgardistisk mode og møbelbutik. Det var her, man tidligt kunne købe den afrikanske kunstner *El Anatsui*, som blev kendt på *Biennalen* i *Venedig* og senest har udstillet på *Metropolitan* i *New York*. *Maurizio Epifani* (*Via Mad-*

donnina/Piazza del Carmine) er en anden spændende adresse med masser af dekorativt design, ligesom *Galleria Rossella Colombari* (10, *Via Maroncelli*), der er specialiseret i antikviteter. Endnu et galleri, som man ikke kommer udenom, er *Jacopo Foggio* (24, *Via Sannio*), der er kendt for sine overdimensionerede lysinstallationer, der jævnlige dukker op i Milanos modepresse.

Milanos kulinariske kapitel er en historie for sig, der ofte begynder i hjemmet. *Milanesernes* foretrukne delikatesseforretning, som også har en af byens bedste restauranter, er *Peck* på *Via Spadari 9*. Butikken stammer fra 1883, og med et titals forskellige balsamicoer, olivenolier, pestoer og ostevarianter fra den højere gastronomis verden er *Peck* også det perfekte sted at købe velsmagende gaver med hjem.